

Full Marks : 80

Time: 20 days from the date of issue.

The figures in the margin indicate full marks.

unit-I

1. Name the source of अग्नि सूक्त. Who are the deity and seer of this सूक्त? What is the metre used in it? Discuss the importance of this सूक्त in the light of poetic and echo-friendly thought. 1+2+1+6=10

or,

Write a note on the characteristic features of the vedic God Agni. 10

2. Translate into English or vernacular (any one): 4

(a) अक्षर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषस्व
वित्ते रमस्व तद्गु मन्यमानः ।
तत्र गावः कितव नत्रं जाशा
तन्मे वि चोष्टे मवितायमर्गः (र्यः) ॥

(b) स नः पितॄन् सुनवे-
ऽग्ने सुपायनो भव ।
सत्तस्ता नः स्वस्तये ॥

3. Explain in Sanskrit (any one): 6

(a) अग्निना रयिमश्नवत् ।
पोषमेव द्विवदिते
यशसं वीरवत्तमम् ॥

(b) यद्भ्रं दाशुषे त्व
मग्ने भद्रं करिष्यसि
तवेत्तत्सत्यमङ्गिरः ॥

OR,

write notes on any two:

3x2 = 6

आधान, प्रातरनुवाक, षडह, क्रतु, संसव

Unit-II

4. Briefly state the story of शुनःशेष and discuss its importance. 10

OR,

write a detailed note on the importance of the legend of the 'मनुमत्स्यकथा.'

5. Translate into English or vernacular (any one) 5

(a) विशृष्टि मा पारुषिष्यामि त्वेति कस्मान्मा पारुषिष्यसीतीष इमाः
स्वाः प्रजाः त्विवादि नतस्वा पारुषितास्मीति कथं नै भृतिरिति ।

(b) चरन् नै मधु विन्दति चरन् स्वादुमुदुम्बरम् ।
सूरस्य पश्य श्रेमाणं यो न नन्दयते चरंश्चरैवैति ॥

Unit-III

6. What is meant by उपनिषद्? What idea can you make for विद्या and अविद्या after ईशोपनिषद्? 10

OR,

Mention, following ईशोपनिषद् the last wishes of a dying person. 10

7. Explain any one of the following mantras: X 6

(a) तदेजति तन्नेजति तद्दूरे तद्वन्तिके ।
तदन्तरस्य सर्वस्य तद् सर्वस्यास्य बाह्यतः ॥

(b) अस्मुर्या नाम ते लोका अर्धेन तमसावृताः ।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः ॥

Unit-IV

8. Answer any one of the following: 10

(a) What are six vedāngas? Why are they called vedāngas? write notes on any three of them.

(b) Mention briefly the contents and importance of the Yajur-veda.

(c) Write a note on the Dialogue hymns of Rgveda.

or,

Write short notes on any two of the following : $5 \times 2 = 10$
गौपथब्राह्मण, सामवेदसंहिता, सारण, प्रातिशाखा ।

Unit - V X

9. (a) Write a note on Vedic Upasargas.

10

or,

Write a note on the Vedic Infinitives with suitable illustration.

(b) Render the padapāṭha of the mantra in Q. 2(b) or Q. 3(a).

5

(c) Write grammatical notes on any two :

$2 \times 2 = 4$

(i) कृषस्व in Q. No. 2(a)

(ii) दिवेदिवे in Q. No. 3(a)

(iii) दाशुषे in Q. No. 3(b)

(iv) सूपायनो in Q. No. 2(b)

X

CHANCHAL COLLEGE
ASSIGNMENT TEST 2017-18
SANSKRIT (HONORS)- 3RD YEAR
PAPER- 6Th
FULL MARKS-80

LAST DATE OF SUBMISSION- 15/02/2018

Unit I

1. Explain any two of the following sutras :

4x2=8

a) तथायुक्तं चानीप्सितम्।

b) कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे।

c) सहयुक्तेऽप्रधाने।

d) अधीगर्थदयेशां कर्मणि।

2. Explain any two of the following:

4x2=8

a) क्वचिन्निपातेनाभिधानम्॥

b) परापि हेतौ तृतीया अनेन वाध्यते, लक्षणेत्थंभूत.... इत्यादिना सिद्धेः पुनः अनुर्लक्षणे।

c) ईप्सितमात्रे इयं संज्ञा। प्रकर्षविवक्षायां तु परत्वात् कर्मसंज्ञा।

d) कर्तुः किम्? माषेष्वश्वं वध्नाति ।

3. Account for the case-endings in any three underlined of the Following: 2x3= 6

a) द्रोणो ब्रीहिः।

b) वालको वृक्षं पुष्पं चिनोति।

c) चक्षुषा पश्यति वालिका।

d) मशकाय धुमः।

e) पुष्पात् फलं जायते।

f) शिशोः शयनम्।

4. Write an informative note on any one of the following:

4

a) करण.

b) शेषे षष्ठी.

Unit II

5. Explain any two of the following ruler : 5x2=10

a) सुपो धातुप्रातिपदिकयोः।

b) पारे मध्ये षष्ठ्या वा।

c) कर्तृकरणे कृता बहुलम्।

d) अर्धं नपुंसकम्।

6. Explain any two of the following extracts: 5x2=10

a) एतत्सामर्थ्यादेव प्रचीनानां नित्यसमासत्वम्।

b) कृद्ग्रहणे गतिकारकपूर्वस्यापि ग्रहणम्।

c) भुतपूर्वे चरट् इति निर्देशाद् भूतशब्दस्य पूर्वनिपातः।

d) प्रतिपदविधाना च षष्ठी न समस्यते।

7. Explain the formation of any two of the following and name the samasa with relevant rules.

दुर्भिक्षम्, घनश्यामः, मासपूर्वः, यथाविधि, पुरुषसिंहः

2X2=4

8. Answer any two of the following questions.

a) पाणिणि, b) पतञ्जलि, c) मुग्धबोध, d) सारस्वत e) व्याकरण, f) भट्टोजिदीक्षित 5X2=10

Unit III

9. Answer Any two of the following questions: 10x2=20

a) What makes the difference between centum and satam groups of i.e languages? Give in brief an idea of any one of the branches referred to here.

b) What is meant by Phonetic Law? Explain Grimm's Law with examples.

c) Write a short note on the Non-Aryan influence on Sanskrit.

d) Write short notes on any three of the following

i) Dissimilation

ii) Epenthesis

iii) Grassman's Law

iv) Ablaut

v) Accent

vi) Palatalisation

CHANCHAL COLLEGE
ASSIGNMENT TEST 2017-18
SANSKRIT (HONORS)- 3RD YEAR
PAPER- 7Th
FULL MARKS-80

LAST DATE OF SUBMISSION- 15/02/2018

Unit I

1. Answer any ^{one} two of the following questions : 10x2=20
- a) "महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम्"- Critically discuss the characteristics of Mahakavya after Dandin.
- b) Discuss how and why distinction between two types of Prose composition, namely, katha and Akhyayika has been repudiated by Dandin.
- c) Explain what is meant by गिरां मार्गः as envisaged by Dandin. What are the principal gunass of the वैदर्भमार्गः in contrast with गोडमार्गः?
- d) Explain the idea contained in any two of the following: 5x2=10
- a) गौर्गौः कामदुघा सम्यक् प्रयुक्ता स्मर्यते बुधैः।
दुष्प्रयुक्ता पुनर्गौत्वं प्रयोक्तुः सैव शंसति॥
- b) तैः शरीरञ्च काव्यानाम् अलंकाराश्च दर्शिताः।
शरीरं तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली॥
- c) नैसर्गिकी च प्रतिभा श्रुतञ्च बहुनिर्मलम् ।
अमन्दश्चाभियोगोऽस्याः कारणं काव्यसम्पदः॥
2. Answer any two of the following questions : 10x3=30
- a) Define and illustrate any two of the following: 5x2=10
- व्यतिरेक, दीपक, निश्चय, सन्देह, परिणाम।
- b) Distinguish between any two of the following: 5x2=10
- i) अनुप्रास and यमक। ^{10/10} ^{4/3/10} ^{4/4/10}
- ii) उपमा and रूपक। ^{10/10} ^{4/3/10}
- iii) समासोक्ति and अप्रस्तुतप्रशंसा।
- iv) दृष्टान्त and प्रतिवस्तुपमा।
- c) Write a detailed note on any one: 10
- निदर्शना, अर्थान्तरन्यास, रूपक।

14d) Trace and name the अलंकार's in any two of the following:

10

i) इदं किलाव्याजमनोहरं वपुस्तपःक्षमं साधयितुं य इच्छति।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया शमीलतां छेतुमृषिव्यवस्यति॥

ii) चित्रे निवेश्य परिकल्पितसत्त्वयोगा
रूपोच्चयेन मनसा विधिना कृता नु।
स्त्रीरत्नसृष्टिरपरा प्रतिभाति सा मे
धातुर्विभुत्वमनुचिन्त्य वपुश्च तस्याः॥

iii) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः।
गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव॥
iv) क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम्॥

3. *काव्य*

'Bana's prose is an Indian wood' –Justify the statement.

10

Or,

Describe after Banabhatta, the royal grandeur and character of the king Sudraka.

4. Translate into English or Vernacular (any one)

5

- a. उपजातकुतूहलस्तु राजा समीपवर्तीनां राज्ञामालोक्य मुखानि को दोषः प्रवेश्यतामित्यादिदेश। अथ प्रतिहारी नरपतिवचनान्तरमुत्थाय तां मातङ्गकुमारी प्वेशयत्।
b. यश्च मनसि धर्मेण, कोपे यमेन, प्रसादे धनदेन, प्रतापे वह्निना, भुजे भुवा, दृशि श्रिया, वाचि सरस्वत्या, मुखे शशिना, बलेमरुता, प्रज्ञायां सुरगुरुणा, रूपे मनसिजेन, तेजसि सवित्रा च वमता सर्वदेवमयस्य प्रकटितविश्वरूपाकृतेरनुकरोति भगवतो नारायणस्य।

5. Write a note on the style of Dandin.

10

Or,

स्मर तस्या हंसगामिनी। हंसकथायाः सहस्र वासु मासद्वयम्- Who said this and to whom?

Narrate the episode of हंसकथा।

6. Translate into English or Vernacular (any one)

5

- a. श्रुत्वा भुवनवृत्तान्तमुत्तमाङ्गना विस्मयविकसिताक्षी सस्मितमभाषत-“ दयित! त्वत्प्रसादद्य मे चरितार्था श्रोत्रवृत्तिः। अद्य मे मनसि तमोपहृस्त्वया दत्तो ज्ञानप्रदीपः।
b. कृतकौतकमङ्गले च तस्मिन्नेकपिङ्गाचलात् प्रतिनिवृत्त्य एणजङ्घो नाम जङ्घाकारिकः प्रभवतो दर्वसारस्य प्रतिसन्देशमावेदयत्- 'अयि मूढ! किमस्ति कन्यान्तः पुरदूषकेऽपि – कश्चित् कृपावसरः।

CHANCHAL COLLEGE

Assignment — 2018

B.A. 3rd year Sanskrit Honours

Eighth Paper

1. Explain any two of the following questions in Sanskrit.

- गन्धवता पृथिवी । 5×2=10
- आप्तवाक्यं शब्दः ।
- सव्यभिचारोऽनैकान्तिकः ।
- शब्दगुणकमाकाशम् ।
- परमपरं चेति द्विविधं सामान्यं ।
- त्रिविधं लिङ्गम् ।
- कार्यम् प्राक्भावः ।
- असाधारणं कारणं करणम् ।

2. Answer any two of the following questions-10×2=

- Define कारणम् Explain and illustrate the different types of कारणम् ।
- what is the meant by सन्निकर्षः? what are its' different types? Explain them in brief.
- Explain the nature and function of व्याप्तिः in inference.
- Define सामान्यम्. what it is recognised as a separate category? Describe the different kind of सामान्यः with illustrations.

3. Write short notes on any two of the following

- write short notes about प्रतीत्यसमुत्पादः, स्याद्वादः and भावचक्रः । 5×2=10

- 3) Define आत्मा. How many types of आत्मा?
 a) what are the नित्यद्रव्यः? according to ^{आकाश, वायु, अग्नि, जल} Vairagya
 e) Define पञ्चावयवाः according to Annambhatta.
 f) write a short note about पृथः according to ^{...}
 a) write a short note about उपाधिः according to ^{...}

4. Test the validity of any two of the following

- a) पर्वतो धूमवान् वेद्यः । 5 × 2 = 10
 b) शब्दो नित्यः कृतकत्वात् ।
 c) वायुः न प्रत्यक्षः रूपहीनत्वात् ।
 d) किंशुकं गन्धहीनं पुष्पत्वात् ।

5. Answer any two of the following questions

- a) what are the main branches of Indian philosophy 10 × 2 = 20
 to which branch of it does सांख्यदर्शनम् belong? write a brief note on its subject matter.
 b) How do different systems of Indian philosophy describe the nature of अपवर्गः? Discuss the means for the attainment of अपवर्गः ।
 c) write a brief essay on the main theories of चार्वकदर्शनम् ।
 d) Discuss वैशेषिके परमानुवादः । सांख्यदर्शनम्

6) (unseen) write in Sanskrit

- a) छात्रराजनीतिः । 5 × 2 = 10
 b) भारतीयदर्शनस्य प्रभावः अस्माकं समाजे ।
 c) आस्तिकदर्शनम् ।
 d) ^{...}